

Učitel matematiky

Emil Calda

Která to jsou léta?

Učitel matematiky, Vol. 3 (1995), No. 3, 62–63

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/152832>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1995

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

KTERÁ TO JSOU LÉTA?

EMIL CALDA

V jedné literární příručce jsem se dočetl, že k roztržce s mladší literární generací začalo u Vrchlického pozvolna docházet počátkem devadesátých let. Která léta to vlastně jsou?

Podle názoru některých jsou devadesátými léty (minulého století) léta 1886-1895, tj. léta rozložená „v pětiletém okolí“ roku 1890. Kdybychom tento fakt přijali, mohli bychom však také mluvit např. o třiadvadesátých létech, což by byla léta 1889-1898, nebo o létech sedmadvadesátých, kterými by byla léta 1893-1902. Absurdita tohoto důsledku svědčí o tom, že uvedený názor je nesprávný.

Jiní se domnívají, že devadesátými léty minulého století jsou léta 1881, 1882, . . . , 1890, a to v analogii s tím, že devadesátá minuta fotbalového utkání je minuta, v níž od jeho začátku uplynulo $89 \text{ minut} + t \text{ sekund}$, kde $0 < t \leq 60$. Tato analogie ovšem kulhá, neboť analogií k 90. minutě nejsou devadesátá léta ale devadesátý rok! A devadesátým rokem minulého století je skutečně rok, v němž od začátku tohoto století uplynulo $89 \text{ roků} + t \text{ dní}$, kde $0 < t \leq 365$. I když léta 1881, 1882, . . . , 1890 jsou léty deváté desítky let minulého století, nejsou to léta devadesátá. Podle toho bychom totiž léta 1891, 1892, . . . , 1900 měli nazývat stými léty minulého století, neboť to jsou léta desáté desítky tohoto století. I v tomto případě svědčí důsledek o nesprávnosti předpokladu.

Zdá se mi, že nejbližše pravdě budeme tehdy, když devadesátými léty minulého století budeme rozumět léta 1890, 1891, . . . , 1899, tj. léta, která mají společnou číslovku devadesát ve svém letopočtu. Zdůvodnění je jednoduché. Co to jsou např. neúrodná léta? Je to zřejmě skupina let, která mají společnou vlastnost, že v nich panovala neúroda. Společná vlastnost let, která minula, vystihuje označení „minulá léta“, společná vlastnost let, kdy byla válka, zaznívá v názvu „válečná léta“ atd. Podle toho znamenají tedy n -tá léta, kde $n = 20, 30, \dots, 90$, tu skupinu let, jejichž společnou vlastností je výskyt číslovky n v jejich letopočtu. Je s tím v souladu i to, že léta 1810, 1811, . . . , 1819 se jako desátá léta

obvykle neoznačují; nemají totiž tu vlastnost, že by v letopočtu každého z nich zaznělo při jeho vyslovení slovo deset.

Závěr: K roztržce s mladší literární generací začalo u Vrchlického pozvolna docházet v letech 1890-1892.

★ ★ ★

HISTORIE MATEMATIKY PRO VYUČUJÍCÍ NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

2. seminář

Komise pro vzdělávání učitelů JČMF připravuje pro vyučující na středních školách seminář z historie matematiky. Bude se konat

21. 8. - 24. 8. 1995

v Jevíčku.

Předběžná kalkulace: vložné 200,- Kč, nocleh à 50,- Kč, stravné 90,- Kč denně.

Program tématicky naváže na 1. seminář konaný v r. 1993, vítání však jsou i všichni noví účastníci.

Zájemci o přihlášku a podrobnější informace nechtě se obrátí na adresu:

Hana Dvořáková, Domov mládeže, Nerudova 557, 569 43 Jevíčko.

Za přípravný výbor

Doc. dr. Jindřich Bečvář, CSc., MFF UK Praha

Doc. dr. Eduard Fuchs, CSc., PřF MU Brno

RNDr. Dag Hrubý, Gymnázium Jevíčko